

Hodnocení disertační práce

Univerzita Karlova v Praze Katolická teologická fakulta

Název: Etika mezi rozumem a zjevením – Analýza morálně-teologického konceptu Augustina Zippeho (1746/7-1816)

Katedra: Teologické etiky a spirituální teologie KTF UK

Vedoucí práce: prof. Dr. Albert-Peter Rethmann

Autor: Mgr. Jaroslav Lorman

Oponent: doc. Jindřich Šrajer, Dr. theol.

Autor pojednává disertační práci na téma „Etika mezi rozumem a zjevením – Analýza morálně-teologického konceptu Augustina Zippeho (1746/7-1816) na 208 stranách formátu A4, včetně seznamu literatury a abstraktu. Jedná se - již podle názvu - o práci morálně historickou. Struktura práce je poněkud atypická číslováním, včetně úvodu a závěru. Úvod je vcelku dobrým uvedením do tématu a metodiky zpracování se správným důrazem na význam tzv. „předporozumění“. Celkový dojem z úvodu kazí jen jeho slabá stylistická úroveň.

Ve druhé části, nazvané „Metodické ujasnění“ (v názvu mělo být řečeno také ujasnění „čeho“), autor velmi kompetentně a diferencovaně objasňuje v úvodu zmiňovaná „předporozumění“ (hermeneutiku, dějinnost morálně teologického diskursu aj.). Opírá se přitom zvláště o fundované autory německé provenience A. Auera, H. Rottera, K. Demmera. Tato část je zpracována odborně kvalitně, a také - to je třeba zvláště ocenit - srozumitelně. Vzhledem k celkovému koncipování práce lze však autorovi vytknout, lépe snad doporučit, přesazení textu uváděného na str. 23 (poslední odstavec) a str. 24, v poněkud upravené podobě, do úvodu této části. Jinak na str. 20 narážíme na ne zcela srozumitelnou větu: „Západní myšlení druhé poloviny...“.

U názvu třetí části platí obdobná výtko jako u názvu části předcházející. Jde o to, aby názvy byly vystižné a srozumitelné nejen vzhledem k obsahu dílčích kapitol, ale i ke kontextu celé publikace. Vhodné jsou rovněž úvody do jednotlivých částí, které zachycují linii zpracovávané tematiky. Autor nabízí čtenáři v této části historicko – teologickou sondu do evropského osvícenství, jeho reflexi. Oceňuji autorův „zdravý“ nadhled a snahu o „objektivitu“. Autor vcelku fundovaně zachycuje, v kontextu dobového pozadí a historických souvislostí, co nejširší plejádu myšlenkových proudů, jejich vnitřní a vnější různorodost, vzájemnou provázanost a homogenitu. Zmiňovanou kvalitu v pojednání tematiky však někdy kazí přílišná kumulace dílčích informací, která odvádí pozornost čtenáře od cílové linie zpracování. Stylistická úroveň této části je, bohužel, velmi nízká. V některých případech to způsobuje i nesrozumitelnost některých vět.

Čtvrtá část - v textu chybně uváděna jako část pátá - představuje Augustina Zippeho v kontextu doby a svého díla. Tuto část není možné považovat za příliš zdařilou. Opomeneme-li opětovně nízkou stylistickou úroveň, jedná se hlavně o způsob jejího zpracování a její strukturu. Autor postupuje poněkud nekoordinovaně, což je z velké části zřejmě ovlivněno přístupností písemných zdrojů, ze kterých autor čerpá. Autor sklouzává spíše k výčtu historických podrobností a popisu událostí, než aby nabídl systematickou reflexi života a díla Augustina Zippeho. Při čtení části V.1.4 se musí čtenář nutně ptát po významu předloženého vyprávění uvedeného a zakončeného krátkým odkazem na Augustina Zippeho. Lepší by snad bylo představit krátce Zippeho biografii a dále strukturovat tuto část na jeho názorových akcentech, které budou rozpracovány v kontextu

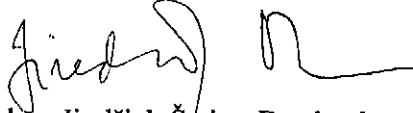
tehdejších názorových proudů, které ho ovlivnily bez toho, že by tím byla znovu opakována tematika již jednou reflektovaná, nebo patřící svým obsahem do kapitoly číslo III.

Pátá část – v textu opět chybně uváděná jako část šestá – reflektuje místo Augustina Zippeho v tradici morální teologie. Tato část je o něco kvalitněji zpracována než část předchozí. Dá se snad v některých momentech srovnávat s úrovní druhé a třetí části. Přesto je nutné vůči ní vznést řadu námitek. Jedná se především o strukturu této části a jejího samotného pojetí. Přesto, že zde nacházíme některé fundovaně zpracované a přínosné pasáže, nedaří se autorovi požadovaná systematizace problematiky a dosažení vytčeného cíle, totiž reflexe místa Augustina Zippeho v tradici morální teologie. Jedná se více méně o histografický výčet, popis, vybraných témat, které jsou krátce okomentované. Čtenáři se nenabízí ucelený, komplexní a systematizovaný pohled na podobu morální teologie pojednávaného období a místa Augustina Zippeho v něm. Jde zde o reflexi myšlenek a postojů řady autorů, přičemž myšlenky a postoje Augustina Zippeho jsou uvedeny jen jakoby na okraj - jako jakýsi doplněk, „appendix“- anebo vůbec. Nemělo to být právě naopak? Autor opětovně sklouzává k výčtu popisných informací (VI. 2.3.1 aj.), které nejsou z pohledu zaměření práce nikterak významné a důležité.

Šestá, závěrečná část – v textu chybně uváděná jako část sedmá – chce nabídnout analýzu Zippeho morálně-teologického konceptu. První co čtenáře musí napadnout, i vzhledem k výtkám u předchozí části a k celkové struktuře práce, zda části V. a VI. neměly být přestrukturovány do jedné části. Samotná část má sice svou odbornou kvalitu, je však v tomto směru nevyvážená. Jsou zde promíchány pasáže velmi dobré s pasážemi spíše průměrnými. Autor zde prokazuje kvality, které jsou kladeny na disertační práci. Je schopen solidní analýzy a kritické reflexe vybraných problémů. Zvláště bych ocenil jeho zpracování Auerova konceptu autonomní morálky, ale i další pasáže, které mají svou odbornou úroveň a kvalitu. Vedle toho se však objevují, můžeme to tak říct, jakési větší či menší „odskoky“ k myšlenkám Augustina Zippeho, které jsou více méně převyprávěné a doplněné krátkými komentáři snad s výjimkou částí VII. 3.3.3 a následujících.

Celkový dojem z předložené práce je poněkud rozpačitý, tento dojem umocňuje i její samotný závěr. Čtenář si není zcela jist, zda se mu dostává toho, co mu bylo v úvodu přislíbeno. Velkou roli v tom hraje předložená struktura práce, která by si žádala nově a vystižněji uspořádat. Je to i nedostatek nezvládnuté systematizace celé problematiky a její metodologie, i když jak sám autor přiznává, to není snadné, třeba i vzhledem k dostupnosti literárních zdrojů. Práce má přesto bezesporu svou kvalitu, zvláště některé její části, které dokazují odbornou zdatnost autora, pomýšlející na titul doktora teologie. Ocenit je třeba jeho jazykovou výbavu a práci s cizojazyčnou literaturou a to ve více jazycích. Po stylistické a formální stránce nelze však práci hodnotit jinak než jako katastrofální. Disertační práce si jejich tak špatnou úroveň skutečně nezaslouží. Některé věty jsou díky tomu nesrozumitelné a nesmyslné. Seznam použité literatury se zdá být dostatečný. **Práci doporučuji k obhajobě** a po jejím úspěšném absolvování doporučuji udělit titul doktor teologie (Th.D).

24.8. 2009
České Budějovice

doc. Jindřich Šrajger, Dr. theol.